Przesyłka opłacona ryczałtem.

№ 5 (59) Нядзеля, 1-га Лютага 1925 г. Год II.

# ГРАМАДЗКІ ГОЛАС

Выходзіць тры разы ў тыдзень. Цана нумару 15 грошай.

Падпісная цана на 1 месяц 1 злоты 80 гр. За граніцу ўдвая даражэй.

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: Вільня, Людвісарская вул. дом № 4. (Wilno, Ludwisarska 4). Рэдакцыя адчынена ад 10—2 гадз. Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. удзень, апрача сьвятаў.

Цана абвестак на 1 стар. — 15 гр. за радок пэтыту: у тэксьце — 10 гр. на апош. стар.— 5 гр.

АБВЕСТКА.

## Настаўнікі-беларусы,

якія зарэестраваліся ў Т-ве „Прасьвета", жадаючы паступіць на курсы, скончыўшыя Настаўніцкі Інстытут, Вучыцельскую Сэмінарыю, або маючыя званьне дамовага ці пачатковага настаўніка народных (а не царкоўна-прыходзкіх) школ, **павінны да 5-га лютага** г. году прыслаць у Т-ва „Прасьвета" (Wilno, ul. Ludwisarska, 4) дакумэнты **аб настаўніцкай адукацыі і ня менш**, як 2-х гадовай настаўніцкай практыцы.

*Прэзыдыум Бел. Т-ва „ПРАСЬВЕТА".*

# Школьнае пытаньне.

Задача стварэньня беларускіх школ настолькі няпростая, што вымагае вялікае натугі ўсіх нацыянальных нашых культурных сіл, каб дасягнуць яўнага позытыўнага рэзультату.

Што датычыць труднасьцяў гэтак сказаць адміністрацыйнага характару, як напрыклад незацьвярджаньне ўладамі тых ці іншых беларусаў-кандыдатаў у настаўнікі, тарможаньне валаснымі ўладамі пытаньня аб засьведчаньні подпісаў бацькоў, якія жадаюць для сваіх дзяцей роднае беларускае школы, дык тут справа не настолькі цяжкая, каб з часам падобныя труднасьці ухіліць шляхам легальнае, але ўпартае барацьбы за сваё законнае права.

Бо прадстаўнікі дзяржаўнае польскае адміністрацыі мусяць быць паслухнянымі да законаў Польскае Рэспублікі.

Іншая рэч труднасьці характару эканамічнага, матар'яльныя труднасьці ў тым выпадку, калі напрыклад беларускія сяляне дамагаюцца беларускіх школ прыватных, цяжар утрыманьня якіх падае на бацькоў вучняў поўнасьцю.

Зруйнованае войнамі беларускае сялянства ня ўсюды і незаўсёды мае сілу ўзяць на свае мужыцкія плечы гэты цяжар. Але-ж беларускае насяленьне, якое нясе падатковыя павіннасьці гэтак сама, як і насяленьне пануючай нацыянальнасьці, мае бязумоўнае права на *дзяржаўныя* беларускія школы для беларускіх дзяцей, права санкцыянованае дзяржаўнаю ўладаю ў пэўных законах.

Якія-б ні вымагаліся фармальнасьці, што абварункоўваюць спосаб рэалізацыі гэтага права, беларус не павінен над імі спыняцца, павінен прарабіць усё, што трэба, каб права сваё на школу зьдзейсьніць. Вымагаліся ад нашага сялянства прыгавары аб школах і яны сялянствам рабіліся, цяпер вымагаецца ад кожнага бацькі (маці ці праўнага апякуна) шкаляра складаць (кожнаму асабіста) дэкляратыю да Школьнага Інспэктара аб патрэбе школы з роднаю выкладовао мовао—і гэта сялянствам нашым таксама будзе рабіцца.

Трэба, аднак-жа, памятаць, што школам патрэбны й настаўнікі, правы якіх займацца сваею даваеннаю працаю гэтак сама абварункована законам. Таго, што беларус працаваў у школе, як настаўнік, падчас расейскага панаваньня яшчэ мала, патрэбна дадатковая навуковая кваліфікацыя, згодна з законамі Польскае Рэспублікі, грамадзянінам якое ён цяпер зьяўляецца воляю лёсу.

І вось дзеля гэтага, прыходзіцца пачынаць нашу школьную справу з падгатоўкі настаўніцкіх сіл, пачынаць з тых настаўніцкіх курсаў, аб якіх ужо гэтак шмат гаварылася і адкрыцьцю якіх стаяць на перашкодзе толькі фармальна-тэхнічныя труднасьці, якія разрашацца ў працягу бліжэйшых тыдняў. І першы пропуск (праўда вельмі абмяжованага ліку) настаўнікаў-беларусаў праз курсы, якія арганізуе Міністэрства Прасьветы, мае адбыцца да пачатку будучага (1925—1926) школьнага году.

Польскае законадаўства саўсім не спамінае пра настаўніцтва былых расейскіх царкоўна-прыходзкіх школаў, як пра недакваліфікованае для працы ў цяперашніх варунках, гэта значыць, што кожны, хто быў настаўнікам царкоўна-прыходзкай школы, калі-б захацеў быць настаўнікам цяпер, дык мусіць здаваць поўны, а не дадатковы, экзамен на настаўніка. Дадатковы экзамен—з полёністыкі й пэдагогікі мусіць трымаць настаўнік, які мае званьне дамовага ці пачатковага настаўніка былых расейскіх народных школ міністэрства народнае прасьветы. Скончыўшыя вучыцельскія сэмінары і інстытуты могуць лічыцца ў Польшчы кваліфікованымі дзеля настаўніцкае працы толькі тады, калі яны здадуць экзамен з полёністыкі: польскае мовы, гісторыі Польшчы і геаграфіі Польшчы.

Прыходзіцца толькі пашкадаваць, што закон аб настаўніцкай кваліфікацыі не ахапляе сабою настаўніцтва царкоўна-прыходзкага, якое пры больш шырокай пастаноўцы беларускага школьніцтва гэтак сама магло-б быць выкарыстана хаця ў тэй сваёй часьці, якая мела ў мінулым шматгадовую настаўніцкую працу.

Тут ужо трудна што парадзіць, бо патрэбна новэлізацыя закону і падняць аб гэтым пытаньне зьяўляецца абавязкам тых, хто да гэтага прызваны.

Ня наша, не беларусаў віна, што ўсясільныя Пабеданосцавы ці Саблеры дарэмна стараліся ўкараніць у народнай душы прынцыпы свайго казённага „праваславія, самодержавія" и *русской* народнасьці шляхам падмены адзінага народнага школьніцтва сваімі „синодальными" школкамі...

Закон 27 траўня 1919 г. аб настаўніках публічных пачатковых школаў (Dz. Ust. R. P. № 44, poz. 311) на аснове якога мы лічалі вышэйсказанае аб настаўніцкай кваліфікацыі, навет вытлумачаны цыркулярам Міністэрства Рэлігіяў і Прасьветы 4 траўня 1923 г. № 4213/I ў тым сэнсе, што настаўнікаў былых царкоўна-прыходзкіх школ трэба лічыць некваліфікованымі, пакалькі не здалі яны поўнага экзамену для чынных настаўнікаў.

Бяручы ўсё вышэйсказанае датычна браку кваліфікованага настаўніцтва, робіцца зразумелым труднасьці хуткае рэалізацыі нармальнага нашага школьніцтва, прадбачанага правам.

Гэта яшчэ ані ня значыць, што будаваньне нашага школьніцтва немагчыма, бо справа пастаноўкі яго на моцны грунт забясьпечыць сабою магчымасьць яго далейшага разьвіваньня.

# Палітычны агляд.

Увагу палітычнага сьвету зьвяртае на сябе ўнутраны бяскроўны дзяржаўны пераварот у **Нямеччыне**, таму што стварэньне правага монархічнага кабінэту і рэспубліканскай Нямеччыне інач**а**й, як палітычным пераваротам, назваць нельга. Гэткага рэакцыйна-правага кабінэту, як урад Лютэра, Нямеччына ня мела навет пры імпэратары Вільгэльме пасьля «жалезнага канцлера» Бісмарка. Наколькі кур'ёзным зьяўляецца чыста монархічны кабінэт у рэспубліканскай Нямеччыне сьведчыць той факт, што ў яго склад уваходзіць міністар дзяржаўнай гаспадаркі Нэгаус, які ў свой час быў звольнены з дзяржаўнае службы за тое, што адмовіўся злажыць прысягу ў вернасьці рэспубліканскай конституцыі. І цяпер гэткі «рэспубліканец» будзе прадстаўляць сабою міністра рэспубліканскага ўраду.

Пэўна, што ніхто за граніцай і не памыляецца ў ацэнцы цяперашняга нямецкага кабінэту Лютэра, як і таго, што пануе, палітычнага настрою ў Нямеччыне. Усім вядома, што лістападная рэвалюцыя ў Нямеччыне была ні чым іншым, як няўдаўшымся палітычным манэўрам у рэзультаце зацягнуўшайся вайны. Няспадзяваўшыся на вільсонаўскі мір без пераможцаў і пераможаных, без контрыбуцыяў на праве самазначэньня народаў, вы-

казаны ў яго вядомых 14-цёх пунктах, некаторыя з нямецкіх палітыкаў сьвядома ўдалі з сябе на нейкі час рэспубліканцаў, дзеля таго, што Амэрыка й саюзьнікі не хацелі весьці перагавораў з імпэратарскім ўрадам. Немцы заўважылі сваю памылку толькі тады, калі пасьля разьбраеньня іх прымусілі падпісаць вэрсальскі трактат, і цяпер апіраючыся на гэты трактат вымагаюць выплаты ваенных адшкадаваньняў. Пасьля гэтага немцы замерваліся зрабіць новую штуку, каб адмовіцца ад выпаўненьня вэрсальскага трактату. У 1919 г. у Нямеччыне шмат якія адпавядальныя палітыкі сур'ёзна думалі аб сьвядомым бальшавіцкім пераваpоце, каб ухіліць саюзьнікаў і зьнішчыць вэрсальскі трактат. І толькі страх перад тымі зьверствамі, якія паказалі бальшавікі ў б. Расеі і тэю матар'яльнаю руінаю, якую цягне за сабой бальшавіцкі пераварот, устрымаў немцаў перад гэтаю хітраю махінацыяю. Болей цьвярозыя галасы цьвярдзілі, што лепей часова пакарыцца цяжкім варункам міру, захаваўшы гэтым эканамічны апарат і нацыянальную адзінасьць, чымся рызыкаваць руйнацыяй як таго, так і гэтага.

І з гэтае пары пачалася паступовая ліквідацыя «вэймарскае» рэспубліканскае конституцыі і аднаўленьне монархіі, ідэя якой жыве ў душы блізу што кожнага немца. У той час, як у б. Расеі ўся царская сям'я налажыла галавою, ў Нямеччыне толькі цераз год пасьля рэвалюцыі выйшла распараджэньне аб выдаленьні імпэратарскіх партрэтаў з цэнтральных дзяржаўных установаў. А ў провінцыяльных дробных установах яны знаходзяцца й дасюль. Цяпер навет няма блізу ніводнага рабочага дому (апрача хіба камуністых), ў якім ня было-б на самым пачэсным месцы партрэта кайзэра Вільгэльма з жонкаю, ня кажучы ўжо аб мяшчанскіх і буржуазных партыях, якія не пакідалі а ні на мінуту быць монархічнымі. Праўда, што й ня гэткімі гаспадарамі былі нямецкія імпэратары, як расейскія. Яны стараліся, каб шанавалі іх усе падданыя, ня выключаючы й рабочых. То-ж гэта аднаго з першых закладчыкаў Нямецкае імпэрыі Вільгэльма І было дэвізам, каб кожны немец меў магчымасьць зьесьці ў нядзельны дзень курыцу. У монархічнай Нямеччыне рабочае пытаньне было вырашана лепей, як у рэшце сьвету. Нямецкія рабочыя законы часоў Вільгэльма ІІ служаць дасюль за ўзор для шмат якіх рэспубліканскіх дзяржаваў. Дзеля гэтага няма нічога дзіўнага, што з абвешчаньнем вайны ўсе нямецкія рабочыя і навет социяль-дэмакраты падтрымлівалі палітыку імпэратарскага ўраду. Толькі невялічкая група крайніх левых социялістых на чале з Карусём Лібкнэхтам выступіла проці вайны, як у Францыі быў проці вайны Жан Жорэс. І абодва яны заплацілі за гэта жыцьцём: Жорэс напярэдадні вайны, а Лібкнэхт пасьля таго, як немцы вайну прагралі. Трэба пры гэтым ад'значыць, што ў пачатку вайны нямецкія рабочыя мелі адну социяль-дэмакратычную партыю, на чале якой стаяў Лібкнэхт, сын закладчыка гэтае партыі. І толькі ў 1916 г. социяль-дэмакратычная партыя падзялілася на дзьве часьці: правую большую часьць гэтак званых социялістых большасьці на чале з Шэйдэманам, якая й далей падтрымлівала палітыку імпэратарскага ўраду, і левую меншую часьць, гэтак званых незалежных, на чале якіх сталі Гаазэ, Дітман і інш. У гэты час Лібкнэхт, ухіліўшыся ўлева аж да камуністычных паглядаў, быў арыштованы за заклік рабочых у Бэрліне 1-га траўня 1916-га году проці вайны і быў трыманы ў вастрозе да самае рэвалюцыі. Пасьля рэвалюцыі ён адкрыта стаў на чале камуністычнае партыі і аднаго разу падчас перавозкі ў самаходзе пасьля арышту быў паздрадзецку забіты канвойнымі кавалерыйскімі салдатамі разам з вядомаю камуністкаю Рожаю Люксэмбург. Гэткім лёгкім спосабам «рэспубліканская» Нямеччына зьвольнілася ад духоўнага павадыра камуністых, як гэтак сама ад сапраўдных рэспубліканцаў Эрцбэргэра і Ратэнау, ад першага за тое толькі, што ён па ўпаважненьню ад большасьці Нацыянальнага Вэймарскага Сабраньня падпісаў Вэрсальскі трактат і ад другога за тое, што ён хацеў знайсьці шляхі паразуменьня з Францыяй. Гэтак дзеялі нямецкія нацыяналь-монархістыя ў першы час пасьля рэвалюцыі, калі пачувалі сябе ня досіць дужымі, каб адкрыта выступіць проці рэспублікі і рэспубліканцаў, будучы запалоханымі першымі ўдачамі рэвалюцыі. Але як толькі ачуняілі пасьля першых удараў рэвалюцыі і ваеннага паражэньня, пачалі энэргічную атаку проці рэспублікі. І ўжо 2—3 гады назад яны маглі папрабаваць зьвярнуць рэспубліку, калі-б не баяліся замежных няпрыемнасьцяў. Праз гэта яны выбралі болей асьцярожны, але разам з тым і болей верны спосаб дзеяньняў — парлямэнцкі. Дзякуючы энэргічнай працы, нацыяналістыя падчас перадапошніх выбараў змацніліся ў рэйхстагу блізу што ў два разы, а на апошніх выбарах умацніліся яшчэ ладаткова. Апрача таго пад гэты час аканчальна перайшоў на бок нацыяналістых Штрэзэман са сваею народнаю партыяю, аканчальна парваўшы з цэнтрам і з соц.-дэмакратамі. Гэткім чынам, нацыяналь-монархістыя захапілі ўладу ў свае рукі саўсім легальнай дарогаю, проці чаго ня могуць навет протэставаць саюзьнікі. Але перамога нямецкае рэакцыі ня была-б поўнаю, каб ня быў скінены цэнтралевы прускі ўрад Браўна, ў якім галоўную ролю граў міністар унутраных справаў Сэўэрынг. Нямеччына, як вядома, складаецца з некалькіх саюзных дзяржаваў, як Прусія, Баварыя, Вюртэмбэрг, Саксонія і г.д. Усе гэтыя дзяржавы маюць свае самастойныя парлямэнты і ўрады і агульны саюзны рэйхстаг ды ўрад рэспублікі ў Бэрліне. Але Прусія, якая якраз і аб'яднала ўсе гэтыя асобныя нямецкія часьці ў адно цэлае, грае ў гэтым саюзе галоўную ролю. Прускі ўрад мае большае значэньне ўва ўнутранай палітыцы Нямеччыны, чымся цэнтральны ўрад. І выходзіла недарэчнасьць: у агульна-нямецкім урадзе ўлада знаходзіцца ў руках нацыяналістых, а ў прускім кабінэце ўладу трымалі социяль-дэмакраты з цэнтрам. Міністар унутр. справаў Сэўэрынг быў соц.-дэмакрат. Але цяпер гэтая недарэчнасьць ухілена. Нацыяналістым удалося скінуць кабінэт Браўна і пэўна што ўдасца ім і ў Прусіі зладзіць урад з пераконаных монархістых. А затым хто ведае, чаго не начаўпе толькі «рэспубліканскі» толькі на паперы нямецкі ўрад?

*N.*

# Беларусы!

*Калі маеце дзяцей школьнага веку, дык памятайце, што да 31 сакавіка гэтага году вы павінны кожны ад сябе асобна падаць Павятоваму Школьнаму Інспэктару дэклярацыю аб жаданьні мець у вашым абводзе школу з беларускаю моваю, як выкладоваю!*

# ПАЛІТЫЧНАЯ ХРОНІКА.

## У Польшчы.

Віцэ-прэм'ер Тугут склікаў конфэрэнцыю па справе зьвядзеньня да аднолькавасьці заканадаўства ўва ўсходніх ваяводзтвах. На конфэрэнцыі былі: прэзэс гэнэральнае пракуратуры, Букавецкі, б. міністар праф. Макоўскі і быўшы дэлегат ураду ў Вільні В. Роман. Як піша „Przegląd Warszawski“ галоўная праца ўраду йдзе цяпер над пытаньнем аб беларускім і украінскім школьніцтве.

Рада Міністраў прыняла проект закону аб чужаземцах, паводлуг якога чужаземец, катораму скончылася 14 гадоў, павінен мець асабісты дакумэнт, сьцьвярджаючы яго дзяржаўную прыналежнасьць, выданы яго

ГЭНРЫХ СЕНКЕВІЧ.

# ЛЯТАРНІК.

*(Пераклад з польскага).*

*(Глядзі № 4 (58) „Грам. Голасу“).*

## II.

Паплылі гадзіны, дні і тыдні... Матросы кажуць, што часам, калі мора было надта разбушаваўшыся, нешта кліча іх сярод ночы і цемры па прозьвішчы. Калі марская бесканечнасьць можа гэтак клікаць, дык магчыма, што як чалавек пастарэе, таксама кліча яго іншая бесканечнасьць, яшчэ больш цёмная і яшчэ больш таёмная, а чым больш чалавек жыцьцём зморany, тым мілей для яго гэтыя клічы. Але, каб іх пачуць, патрэбна цішыня. Апрача таго, старасьць любіць адасабляцца, быццам прадчуваючы магілу. Лятарня ўжо была для Скавінскага гэткаю паўдамавінаю. Няма нічога больш аднастайнага, як гэткае жыцьцё на маяку. Людзі маладыя, калі на гэта згодзяцца, дык пасьля нейкага часу кідаюць службу. Лятарнікам бывае чалавек немалады, пануры і скрытны. Калі, часам, пакідае сваю лятарню і зьяўляецца сярод людзей, ходзіць між імі, як чалавек, збудзіўшыся з глыбокага сну. На маяку няма ніякіх дробных уражаньняў, якія ў штодзенным жыцьці вучаць дапасоўваць усё да сябе. Усё, з чым лятарнік стыкаецца, вялізнае і ня мае пэўных нарысованых формаў. Неба і вада, а сярод гэтых бесканечнасьцяў самотная чалавечая душа! Тут чалавек жыве ў вечнай задуме, а з гэтае задумы нішто ня будзіць лятарніка, навет ягоная праца. Дзень падобны да дня, як дзьве пацеркі ў ражанцы, і хіба толькі перамены пагоды ўводзяць у жыцьцё нейкую рознароднасьць. Скавінскі, аднак, чуўся гэтак шчасьлівым, як ніколі ня быў у жыцьці. Уставаў ледзь золак, пасілкаваўся, чысьціў шклы лятарні, а пасьля, сеўшы на бальконе, глядзеў у марскую далячыню і яго вочы ніколі не маглі насыціцца вобразамі, якія ён перад сабой бачыў. Звычайна, на вялізным сінім фоне відаць было стада выгнутых парусаў, бліпчэўшых пад сонечнымі косамі гэтак моцна, што вочы заплюшчваліся ад ліпкі бліскучасьці; часам караблі, карыстаючыся вятрамі, якія завуцца пасатамі, ішлі выцягнутым радам адзін за адным, падобныя да стады чаек альбо альбатросаў. Чырвоныя бочкі, якія паказвалі дарогу, калыхаліся на хвалі лёгкім, мягкім рухам; між парусамі паяўлялася ўпоўдні вялізная шэраватая паласа дыму. Гэта параход з Нью-Іорку вёз падарожных і тавары да Аспайнвэль, цягнучы за сабой даўгі сьпенены шлях. З другога боку балькону бачыў Скавінскі, як на далоні, Аспайнвэль і яго рухавы порт, а ў ём лес мачтаў, чайкі і баркі; а крыху далей белыя домікі і вежы гораду. З вышыні маяка домікі былі падобны да гнёздаў птушак-чаек, лодкі да жукоў, а людзі краталіся, як маленькія пункты на белым каменным бульвары. Раніцай лёгкі, ўсходні вятрык прыносіў зьмешаны гоман чалавечага жыцьця, які пакрывалі сьвісткі параходаў. У поўдзень надыходзіла гадзіна адпачынку. Рух у порце спыняўся, чайкі хаваліся ў шчэліны скалаў, хвалі слабелі і рабіліся нейкімі лянівымі, а тады на сушы, на моры і на маяку пачыналася часіна нічым няспыняемай цішыні. Жоўты пясок, з якога адплылі хвалі, блішчэў быццам залатыя плямы на вадзяных абшарах; маяк ярка ад'значаўся на блакітным фоне. Рэкі сонечных косаў ліліся з неба на ваду, на пясок і на скалы. Тады і старога лятарніка агартала нейкая салодкая слабасьць. Ен адчуваў, што гэтыя адпачынак, якім ён карыстаецца, вельмі прыемны, а калі падумаў, што будзе трывалы, дык ужо быў зусім здаволены. Скавінскі захапліваўся ўласным шчасьцем, але, дзеля таго, што чалавек лёгка зжываецца з леп-

роднаю ўладаю. На выезд, пабыт і ўезд у Польшчу патрэбна пазваленьне польскіх уладаў.

Корэспондэнт „Słowa“ тэлеграфуе з Варшавы 30. І, што справа польскае пазыкі ў Амэрыцы знаходзіцца на найлепшай дарозе.

## За граніцай.

**Лёнданскія** газэты паведамляюць з Копэнгагэну, што радавы ўрад абвясьціў эканамічны байкот **Велікабрытаніі.** Усе заказы на лён і ватнае сыр'ё павінны скіроўвацца цераз Нямеччыну і Францыю.

Неспадзяваная забастоўка тэхнічнага пэрсоналу ў Лёндане ў будынку парляманту і іншых урадовых установаў ня выклікала пярэрвы працы ўрадовых органаў.

Як паведамляе „United Press“, у **Нью-Іорк** прыехала жонка гэн. Врангеля з мэтаю вясьці процібальшавіцкую прапаганду. Яна заявіла, што яе муж мае напагатове армію ў 30.000 чалавек.

Тая самая газэта піша, што быўшы дэмакратычны кандыдат у прэзыдэнты **Злучаных Штатаў** Брыян паслаў прэзыдэнту Куліджу пісьмо, у якім трэбуе **скарочаньня** амэрыканскіх пратэнсіяў па адрэсе Эўропы і адначасна трэбуе гарантыяў поўнага раззбраеньня эўропэйскіх дзяржаваў. Гэта забясьпечыла-б агульны мір. Пісьмо Брыяна выклікала сэнсацыю.

ПАТ перадае з **Бэрліну**, што орган партыі цэнтру „Kölnische Volkszeitung“ выказваецца проці учасьця гэтай партыі ў правым урадзе.

З **Белграду** паведамляюць, што **югаславянскі** ўрад апублікаваў пісьмы Красіна да Радзіча і Лаганоўскага, прадстаўніка **С.С.Р.Р.** у Вене. Пісьмы зьмяшчаюць у сабе зварот сялянскага інтэрнацыяналу да балканскіх сялян, каб яны пачалі рэвалюцыйныя дзеяньні і стварылі адзіны рэвалюцыйны фронт.

„Messagero“ паведамляе аб масовых арыштах камуністых у **Італіі** ў зьвязку з апублікаваньнем імі адозвы рэвалюцыйнага характару.

„Daily Express“ паведамляе, што **Турцыя**, як і балканскія дзяржавы, выказваецца проці **пропуску** флёту Врангеля ў Чорнае мора.

**У Францыі** парлям. 541 гол. проці 32 пастанавіў расцублікаваць афішамі адну з парлямэнцкіх **прамоваў** прэм'ер-міністра Эрыё.

„Abenblatt“ паведамляе з **Мюнхэну (Нямеччына)**, што гэнэрал Люндэндорф мае замер адмовіцца ад актыўнае палітычнае працы.

З **Масквы** паведамляюць аб новых рэпрэсіях, якія ўжывае бальшавіцкая ўлада проці староньнікаў Троцкага. Цэнтральны камітэт камуністычнае партыі пастанавіў аканчальна павыкідаць „троцкістых“ з арміі, флёту і адміністрацыі.

Як тэлеграфуюць з **Парыжу**, конфэрэнцыя паслоў на паседжаньні 29 студня займалася пытаньнем аб заводах, якія вырабляюць ваенныя матар'ялы ў **Нямеччыне**, а таксама ўрэгуляваньнем параходзтва на р. Вісьле.

ПАТ перадае вестку з Лёндану за 30. І., што войскі **кітайскага** гэнэрала Лю-Юн-Хсіянга ў ліку 15.000 чалавек увайшлі ў **Шанхай.** Гэткім чынам дамовая вайна ў Кітайшчыне ня зьнікае.

Як паведамляюць з **Бэрліну,** соцыялісты Браун ізноў выбраны прэм'ерам **прускага** кабінэту. За яго галасаваў 221 голас з 433.

## Маленькі фэльетон.

### Справаздача паслоў або сон выбаршчыка.

(Фантазія).

*Гл. № 4 „Грам. Гол.“.*

Апёршыся абедзьвюма рукамі аб стол і паддаўшыся ўвесь уперад, ён паволі правёў бліскучымі вачыма па салі... Сьлізнуўшы праз лёжу паслоў яго зрок падняўся крыху дагары і ўпёршыся ў зусім пусты прастор нешта затрымаўся... Старшыня задумаўся... Вочы згубілі сваю бліскучасьць і галава пачала ціха памалу спушчацца... Ці можа ён зьбіраўся з сіламі, каб пачаць прамову „справаздачы“, ці можа групіраваў параскіданыя свае думкі, а можа гэты урачысты момэнт напомніў яму і іншыя больш урачыстыя мамэнты, калі ён у зэніце ўлады кіраваў усім палітычным жыцьцём адроджанае Беларусі, а можа проста думкі яго праляталі праз парыскае жыцьцё і Варшаву, але... ён задумаўся. Ен зусім забыўся — дзе ён, што ён?..

Гэтае затрыманьне Старшыні адразу адчулася амаль што ў цэлай салі.

— Што гэта ён?!.. падумаў старшыня Пасольскага Клюбу і, дрыгнуўшы нэрвова адным вусам, ужо быў занепакоіўся, але зірнуўшы на чырвоныя штандары над лёжай, усьмяхнуўся сам да сябе, і лепш умясьціўшыся на крэсьле спакойна вычакаў, што будзе далей...

Пасол Ярмеіч толькі засоп галасьней і неяк зафыркаў... хваціўся за кішэнь, каб закурыць... аля няма партабаку...

— Niech będzie pochwalony... — зашаптала сутана...

— Дрэнь, — ізноў падумаў Міхась і ізноў спадлоб'я адным вокам зірнуў на салю, але зірнуў, здаецца, больш на правы бок, чымся на левы...

— Гэта-ж да нічога, панове... замітусіўся пасол Сыманоўскі, разводзячы рукамі і зварочваючыся да суседзяў паслоў...

Побач сядзеўшы з ім прафэсар скосіўся на яго праз пэнснэ і толькі ўсьмяхнуўся— я-ж „nie mówię że nie trzeba — trzeba“!..

Ггым!.. кракнаў інжынер і хацеў закруціць свой некалісь шыкарны вус, але ўспомніў, што вусоў даўно няма — дэманстрацыйна адвярнуўся ад эстрады і палез у кішэнь па папіросу...

З лёжы сэнатараў з уздохам, як нейкае дуцьцё праняслося: „О, Господи!.. О, Боже... Царя храни“... ды нечы яшчэ бас ні то прашаптаў, ні то хацеў прашаптаць — „смуроду... смуроду *больше*“...

Успаміны пра цара неяк кальнулі у вуха Старшыню Пасольскага Клюбу і ён падазронна пакасіўся на лёжу сэнатараў і, азірнуўшыся навакола, паціху памацаў левы бок сурдута— ці не запомніў ён, часам, зьняць ношаную калісь ад'знаку „Михаила Архангела“... Але ад'знакі ня было, а... над лёжай калыхаліся толькі чырвоныя штандары. І ён яшчэ раз падазронна азірнуўся на лёжу сэнатараў...

Ўвесь левы бок салі, ў большасьці сядзеў ціха і спакойна... Ен навет не зьвярнуў увагі на затрыманьне старшыні. Праўдзівыя выбаршчыкі,— яны так сама, як і галасавалі за сваіх паслоў, гэтак і цяпер, прыехаўшы на „справаздачу“—ўсім гэтым цікавіліся толькі настолькі, пасколькі іхнія жыцьцёвыя патрэбы ад гэтага маглі-б палепшыцца... І ня бачачы ад працы Пасольскага Клюбу нічога рэальнага, нічога рэальнага не чакалі яны тым больш і ад „справаздачы“, і ўсе іхнія думкі, думкі ужо перабрадзіўшыя і зьняверыўшыя былі толькі каля свае хаты, толькі каля свае гаспадаркі...

Зусім інакш было у пярэдніх радох, дзе разьмясьціліся тыя дзеячы з Віленскай і Вострабрамскай, якім не хапіла месца ў Прэзыдыяльнай Камісіі... і ў іх, як у лёжах паслоў і сэнатараў, было нэрвова і напружана. Нейкая фігурка, бледная, з казьлінай бародкай, ледзь сядзела на месцы — ўся варушылася і, памахваючы каля брушка правай рукой, так і ўпілася вачыма ў задумаўшагася Старшыню, так і здавалася, што вось-вось так і закрычыць на ўсю салю: „мам... мам... мочка в-в-в-чем д-дѣло“?!..

На правым баку салі ня было таксама ціха, але не адчувалася ні тое нэрвознасьці ні напружанасьці—панаваў больш настрой спакойны, а можа навет і вясёлы... „Адкалоўшыяся“, ня маючы ніякае адказнасьці ў „справаздачы“, чулі сябе і вольна і незалежна... Нешта перашэптваліся... Зьдзіўленна толькі паглядалі на задумаўшагася Старшыню... і падмігвалі на лёжу паслоў. Прэзэс Грамадзянскага Сабраньня быў толькі нешта хмурны— можа ён падлічваў, колькі яму абыйшлося ўдэкараваньне салі, а можа меркаваў, ці не зрабіць часам пасьля „справаздачы“ супольную вячэру, а можа і іншыя больш вялікшыя камбінацыі праносіліся ў яго галаве...

Яго заступнік, разваліўшыся побач з ім на крэсьле, сядзеў ў поўабарот да эстрады і, папыхваўчы добрай цыгарай, маленькімі, крыху прыплюшчанымі вачыма, пазіраў то на задумаўшагася Старшыню, то на лёжу паслоў, то на левы бок салі. „Здаецца ўсё ў парадку“—думалася яму і ніяк паміма яго волі, зусім ня хочучы, зусім нейкія іншыя, але вясёлыя думкі палезьлі яму ў галаву... ён пашлёпаў сябе па досіць ужо добраму брушку... зяўнуў, крыху пацягнуўся і ізноў падумаў: „усё ў парадку...“ і паглядзеў на прэзэса. — „Понимаете-ли?“—данасіўся шэпт нечай грузнай фігуры, — прыходжу я, понимаете-ли, і кажу, понимаете-ли... ну, понимаете-ли?...

А-ап чхі!... чыхнула элеганская фігура нібыта з „Варшаўскага Камітэту для беларускіх спраў“... Але чыхнула на ўсю салю...

Усе азірнуліся. Запыкалі... але фігура ўсё махала рукамі і паказвала, што быццам нешта хоча сказаць... Ізноў чыхнула... Паявіліся тыя два „дзергачоўцы“, якія быццам зьніклі: „Што?! чаго?! каго біць?! дзе жыды?!“ і ўхапіліся за фігуру... **Г—ка.**

*(Далей будзе).*

## Агляд прэсы.

А. Сьвентахоўскі ў „Gaz. Warsz.“ крытыкуе фінансавую праграму міністра фінансаў Грабскага. У пачатку артыкулу ён успамінае некаторыя свае прадсказаньні, якія ўжо збыліся.

---

шай доляй, пакрысе здабываў веру і саманадзейнасьць, бо думаў, што калі людзі будуюць дамы для інвалідаў, дык чаму-ж бы Бог ня мог даць, у канцы канцоў, прыпынак свайму інваліду. Час плыў і ўзмацоўваў яго ў гэтым пераканаНьні. Стары зжыўся з маяком, з лятарняй, са скалой, з пясчанымі мелямі і з самотай. Ен спазнаўся таксама й з чайкамі, якія нясьлі яйкі ў скалістых заломах, а ўвечары рабілі мітынгі на страсе маяка. Скавінскі заўсёды кідаў ім астаткі свае стравы, а пасьля яны гэтак прывыклі да яго, што калі кідаў ім ежу, дык акружала яго бура белых крыльляў, а стары хадзіў між птушкамі, як пастух сярод авечак. У часе адліву ішоў на нізкія пясчаныя мелі, на якіх зьбіраў смачныя сьлімакі і прыгожыя ракавіны, якія адплываўшая хваля пакідала на пяску. Уночы пры сьвятле месяца і лятарні хадзіў лавіць рыбу, якой было шмат каля скалістых заломаў. Урэшце палюбіў сваю скалу і свой востравок, бедна пакрыты расьліннасьцю. Хаця вастравок быў бедны, але затое багатыя былі далейшыя віды. У палуднёвая гадзіны, калі атмосфэра рабілася больш празрастай, відаць было цэлае міжмор'е, ажно да Пацыфіку, пакрытае багацейшай расьліннасьцяй. Скавінскаму тады здавалася, што ён бачыць вялізны сад. Пукі кокосаў тварылі быццам харошыя букеты. Далей, між Аспайнвэль і Панамай відаць было вялізарны лес, над якім кожную раніцу і перад ночай зьвешвалася чырвоная імгла, лес узапраўды тропічны, заліты ўнізе стаячай вадой, апутаны льнасамі, шумеўшы хваляй пальмаў, дрэваў малочных, жалезістых і драніавых.

Праз сваю маячную пад'зорную трубу стары бачыў ня толькі дровы, ня толькі раскідзістае лісьцьцё бананаў, але навет грамады малпаў, вялікіх марабутаў і стады папугаяў, паднімаўшыхся часам над лесам, як рознаколерная хмара. Скавінскі знаў добра гэткія лясы, дзеля таго, што, разьбіўшыся на Амазонцы, цэлыя тыдні бадзяўся сярод гэткіх гушчароў. Ен бачыў, колькі пад іх вясёлай, вабнай вонкавай харошасьцю крыецца нябясьпекі і сьмерці. Сярод ночаў, якія праводзіў у іх, блізка чуў грозныя галасы пантэраў і равеньне ягуараў, бачыў вялізныя гадзіны, калыхаўшыяся на дрэвах быццам льнасы; ён ведаў гэтыя сонныя лясныя вазёры, поўныя кракадылаў. Ен бачыў пад якім ярмом жыве чалавек у гэтых дзікіх пушчах, у якіх адзін ліст нярав большы ў дзесяць разоў за чалавека, у якіх раіцца прагавітыя на кроў москіты, драўняныя п'яўкі і вялізныя ядавітыя павукі. Усё сам спазнаў, сам пережыў, сам працярпеў; дык тым большая роскаш была для яго глядзець з вышыні на ўсё гэта, дзівіцца яго хараству, а быць абясьпечаным ад здрадлівасьці. Яго маяк ахоўваў яго ад усялякага ліха. Пакідаў яго толькі часам у нядзелю раніцай. Апранаўся тады ў сінюю старажоўскую сьвітку з сярэбранымі гузікамі, на грудзі навешаваў свае ад'знакі, і яго белавалосая галава падымалася з нейкай гордасьцяй, калі выходзячы з касьцёла чуў, як крэолы гутарылі паміж сабой: «Акуратнага маем лятарніка». — «І ня гэрэтык, хаця янкэс!». Аднак зараз пасьля імшы варочаўся на вастравок і вяртаўся шчасьлівы, бо заўсёды яшчэ не давяраў сталай сушы. У нядзелю таксама прачытваў сабе гішпанскую газэту, якую купляў у горадзе або ньюёрскі «Herald», пазычаны ў Фальконбрайджа і прагавіта шукаў там вестак з Эўропы. Беднае старое сэрца! на гэтым старажоўскім маяку і на другой паўкулі білася яшчэ тугой па бацькаўшчыне...

Пералажыў **Ю. М.**

*(Канец будзе).*

Гэтак напр. увосені мінул. году ён пісаў:

Замест таго, каб быць прадбачным гаспадаром, Грабскі зрабіўся бязьлітасным зборшчыкам і сэквэстратарам падаткаў. Ен загадаў ад чыніць грамадзянству ўсе жылы дзеля ўзмацаваньня дзяржаўнага скарбу і выпусьціў гэтулькі крыві, што ледзь-ледзь крыху засталося, каб падтрымаць жыцьцё ў безсаналельным і бясрномачным паланяжэньні. Польскі злоты дайшоў да найвышэйшай ступені біржавога курсу, але за тое ўсе клясы грамадзянства даведзены да беднасьці, творчая энэргія аслабела зусім, зямельная гаспадарка пазбаўлена самага неабходнага, паралізованая прамысловасьць ня кратаецца з месца і выклікае безработыцу, гандаль жыве ліхвай, а дарагоўля з кожным днём усё болей ды болей сьцягвае сваю пятлю.

Я перадрукаваў гэтыя адрыўкі з ранейшых артыкулаў не дзеля таго, каб пахваліцца сваім знаёмствам з палажэньнем або здольнасьцяй прадбачыць, а дзеля таго, каб кожны, хто глядзіць на грамадзкія зьявішчы, ляпей гэта ўпяміў, чымся ўцяміў сам пан Грабскі, патэнтованы эканаміст і фінансіст, які толькі цяпер пабачыў і прызнаў сваю „аднабочнасьць". Ен надта трудную проблему зрабіў зусім простай: адабраў грошы ад грамадзянства, купіў за гэтыя грошы золата і зрабіў гэта падставай для пэўнага ліку выпушчаных польскіх злотых, якія, дзякуючы гэтаму абясьпечаньню, маюць высокі курс— і гэта ён назваў аздараўленьнем фінансаў. Дзяржаву ён зрабіў падобнай да гэткага гаспадара, які, прадаўшы збожжа, схаваў грошы ў шафу, і думае, што ён самы багаты чалавек, хаця гэтыя грошы павінен быў-бы выкарыстаць дзеля самых неабходных расходаў, хаця слугі, якім незаплочаны грошы, спынілі працу, хаця жывёла здыхае ад голаду, а ў полі пуста.

Запраўдным аздараўленьнем фінансаў і ўзапраўды трудным заданьнем было-б адначасна са стабілізацыяй валюты аздараўленьне і ўзмацаваньне творчых сіл грамадзянства, а вось гэтага п. Грабскі не зрабіў і ня думае навет рабіць. Ен ня мог зразумець, што багацьце народу ня ў біржавых цэдулках, а ў балянсах грамадзяніна, ды ў бюджэце дзяржавы.

„Kurjer Warszawski" піша аб нашумеўшай і нарабіўшай гэтулькі клопату Польшчы справе гданскай:

Калі-б за граніцай ведалі, што Польшча, не аглядаючыся на міжнародныя трыбуналы і на драмаўшых у часе гданскай справы прэм'ераў магутных дзяржаваў, патрапіць сама сабе памагчы, дык справа мела-б зусім інакшы абарот. Але ў Лізе ведалі толькі аб далёка йшоўшых угадовасьці, або, ляпей кажучы, аб какецтве Польшчы ў бок Гданску...

Мы хочам даказаць, што міністэр заграничных справаў на сакавіковай сэсіі рады Лігі, нічога не дабʼецца, калі яго не падтрымае ўрад той унутранай дзеяльнасьцю, якой напрамак будзе паказаны ў праектах заканадаўчых палатаў. А ніхто больш за яго не заінтэрэсованы ў тым, каб польскі ўрад выйшаў ужо раз з фазы бясрномачнага гледжаньня на „псыхолёгічныя перамены" ў Гданску... Пан Скжынскі без п. Грабскага бясьсільны...

*Газэту прачытай і перадай суседу!*

*Той, хто умее чытаць, ніколі не палянуйся прачытаць няпісьменнаму!*

# ПА СЬВЕЦЕ.

### Затануўшы горад і востраў.

Ангельская газэта „Sundau Express", якая выходзіць у Лёндане, паведамляе, што на заходнім беразе Афрыкі зьнік з зямлі партугальскі горад Анголя, саўсім заліты вадою.

З Лісабону (партугальская сталіца) тэлеграфуюць, што востраў Порт Аляксандра, які ляжыць на заходнім беразе Афрыкі і належыць да Партугаліі, схаваўся пад ваду. Востраў гэты, разьмерам ўсяго толькі ў 4 квадратныя кілёмэтры, быў заселены партугальцамі. Баяцца, што пры пагібелі вострава загінула і ўсё яго насяленьне.

### Кулакамі аддзякаваў за газэтную заметку.

Некалькі дзён назад у Парыжы было гэткае здарэньне каля ўваходу ў рэдакцыю нацыяналістычнае газэты „Liberte":

Да выходзіўшага на вуліцу рэдактара Эймара зьвярнуўся нейкі малады чалавек з пытаньнем:

— Калі не памыляюся, д-р Эймар рэдактар „Liberte"?

— А вы хто такі?

— Д-р Рапопорт.

Адначасна Эймар адтрымаў моцны ўдар кулаком па твары. Напалаўшы ўжо замахнуўся палкаю, каб даць другі раз. Дзеля таго, што рэдактар саўсім ня быў падрыхтованы да нападу і да таго яшчэ трымаў у руках пук газэт і кніг, дык ён паклікаў паліцэйскага, які й завёў абодвух да найбліжэйшае камэндантуры. Там малады доктар вытлумачыў, што ён ударыў рэдактара і хацеў яму накласьці за зьмешчаную ў яго газэце заметку проці яго бацькі, пасла-камуністага Рапопорта. Рэдактар падаў у суд зьняважыўшага яго маладога чалавека.

### Поезд заехаў на футбольны пляц.

Як паведамляюць з Лёндану, 26 студня ўвечары на галоўным вакзале ў месьце Глазго поезд наехаў на насып, перарваў яго і заехаў на футбольны пляц, дзе было каля 1000 чалавек, глядзеўшых на гульню ў футболь. Два вагоны разьбіліся, лёгка ранена 50 чалавек і 8 ранена цяжка.

# У С.С.Р.Р.

### Водгукі справы Троцкага.

Дзеля таго, каб падвясьці агулы барацьбы з Троцкім, бальшавіцкая „тройка" не знайшла іншага спосабу як рэвэляцыі нейкага Галуясьцяна ў „Правде". Гэты Галуясьцян стараецца, як мага. І чым болей ён стараецца, тым больш цікавага вылазіць наверх.

— Як спаткала партыя, — пытаецца гэты Галуясьцян,—у цэлым новае выступленьне таварыша Троцкага, агулы?

І адказвае на гэта таўстым шрыфтам, што няма ніводнае арганізацыі, якая не асудзіла-б Троцкага, і на ўсе лады паўтарае, што рэзалюцыі проці яго прыняты аднагалосна. А пасьля раптам аказваецца, што калі падвясьці агулы рэзультату галасаваньня з прычыны выступленьня тав. Троцкага, дык за яго не галасавала навет і чацьверць процанту сяброў усяе арганізацыі.

Але-ж адкуль усё такі ўзялася хоць бы й гэтая чацьверць? У „Правде" ня было надрукована ніводнае рэзалюцыі, не пачуты быў ніводзін голас на карысьць Троцкага.

З гэтым нечападзяваным прызнаньнем цікава паставіць побач яшчэ й тое, што ў сваёй прамове на зьезьдзе настаўнікаў Рыкаў змушаны быў сказаць, што ён адтрымаў цэлы рад запісак, у якіх пытаюцца ў яго аб здароўі Троцкага.

Адкуль-жа гэтая цікавасьць „раду таварышоў", якія „аднагалосна" асуджваюць пазыцыю Троцкага? На гэтыя пытаньні Рыкаў адказаў, што Троцкі дасюль ляжыць, што хвароба яго... ня можа прывясьці да сьмяротнага рэзультату і дае яму магчымасьць працаваць у сябе ў хаце. Хвароба зацяжнога характару. У яго штосьці не ў парадку ў залозах, але ніякаю небясьпекаю хвароба гэтая не зьяўляецца.

Гэты надта цікавы „бюлетэнь" аб палажэньні здароўя Троцкага вельмі ясна паказвае, якую стрямку мае савецкі рэжым у асобе павадыра чырвонае арміі.

### Высяленьні быўшых абшарнікаў.

З Масквы надходзяць весткі, што робячы пэўныя уступкі на карысьць заможнага сялянства, бальшавіцкія ўлады адначасна стараюцца пазбавіцца ўсякіх сьлядоў контррэвалюцыі ў вёсках у асобе быўшых абшарнікаў, дзе яны яшчэ засталіся. Дзеля гэтага не адменены дасюль рэпрэсіі, ўжываныя бальшавікамі проці быўшых афіцэроў, праваслаўнага духавенства і быўшых абшарнікаў. У шмат якіх губэрнях бальшавікі пачалі высяляць быўшых абшарнікаў з уласных двароў. У некаторых губэрнях Маскоўшчыны высяленьні гэтыя носяць масавы характар.

### Экспэрымэнты з зямлёй у Херсоншчыне.

У херсонскім вокрузе зроблены разьдзел 9.000 дзесяцін зямлі, прызначанае для колёністых. Народны камісар земляробства назначыў 1.200 дзесяцін для жыдоўскіх колёністых.

# ТУТЭЙШАЯ ХРОНІКА.

**= Паведамленьне Камісара Ураду.** Камісар Ураду на м. Вільню падае да агульнага ведама, што ўсе уласьнікі гасподна-шынкарскіх закладаў (готэляў, умэблёваных пакояў, заездаў, пансыянатаў, рэстаранаў, трактыраў, гасподаў, сталовак, буфэтаў пры тэатрах, кінематографах, на чугуначных станцыях, прыстанях і ў клюбах, вінярні, півярні, цукерні, кавярні), якія дасюль ня маюць пазваленьня Магістрату м. Вільні на вядзеньне гэтых закладаў, павінны да 15 лютага бяг. году ўнясьці прашэньне ў Магістрат аб адтрыманьні концэсіі, далучаючы дэкляряцыю, якая сьцьвярджала-б, што пэтэнт ня быў караны, а таксама паказваючы адпавядальнага кіраўніка ў тым выпадку, калі ўласьнік сам ня будзе загадваць закладам. Рашэньне самаўрадовых уладаў аб прызнаньні концэсіяў адбудзецца пасьля выпаўненьня агляду закладаў.

**= У Т-ве „Прасьвета".** Дасюль у Беларускім Таварыстве „Прасьвета" зарэестравалася больш, як 300 асобаў, якія жадаюць быць настаўнікамі ў беларускіх школах. Прэзыдыум Таварыства пераглядзеў усе рэестрацыйныя анкеты і выбраў з іх тых настаўнікаў, якія маюць права на праслуханьне дадатковых курсаў дзеля набыцьця настаўніцкае кваліфікацыі паводле польскіх законаў; на курсы ў Вільні і Кракаве могуць быць прыняты, як паведаміў п. Куратар Віленскага Школьнага Вокругу, асобы мужчынскага полу, каторыя маюць настаўніцкую эдукацыю і два гады практыкі, а цяпер знаходзяцца ў палажэньні безработных. Якнайхутчэйшаю прысылкаю сваіх дакумэнтаў у „Прасьвету" настаўнікі могуць значна прысьпяшыць час адчыненьня курсаў. Т-ва „Прасьвета" прасіла п. Куратара дапусьціць на курсы і асоб жаноцкага полу і справа гэтая будзе парушана перад Міністэрствам Прасьветы. Рэестрацыі настаўнікаў Т-ва „Прасьвета" наагул ня спыняе, каб ведаць контынгэнт беларускіх настаўніцкіх сіл у Польшчы.

**= Аб сьвятах.** У бягучым годзе дзень 2-га лютага ня будзе лічыцца сьвяточным і ўсе ўрадовыя установы, як і школы, будуць працаваць у звычайным парадку. Цэнтральнае бюро хрысьціянскіх прафэсіянальных саюзаў пастанавіла дзень 2-га лютага сьвяткаваць.

**= Сьпячка.** 29 студня захварэла сьпячкаю Рыся Кінэгэс 23 гадоў (вул. Субач 68). Хворую скорая помач даставіла ў жыдоўскі шпіталь.

У той самы дзень дастаўлена ў шпітваль хворая сьпячкаю з провінцыі.

### Паштовая скрынка.

**Мік. Мятла, Яз. Шумскі**—пісьмы адтр., газэта высыл.

Першы на беларускай мове царкоўна-народны журнал

# „ПРАВАСЛАЎНЫ БЕЛАРУС"

пачынаючы з 1-га лютага будзе выходзіць два разы ў месяц 1 і 15 числа на сацінавай паперы з рысункамі ў каляровай акладцы. „ПРАВАСЛАЎНЫ БЕЛАРУС" усебакова будзе асьвятляць царкоўна-народнае жыцьцё, зьмяшчаць апавяданьні, вершы, стацьці па народнаму здароўю, сельскай гаспадарцы, а таксама даваць усякія карысныя парады і зьвесьці аб тым, што робіцца ў нас і ў іншых краёх.

**Цана:** на 1 мес. — **1** злоты, на 3 мес. — **3** злоты, на 6 мес. — **5** зл. **50** грош. На год — **10 ЗЛОТЫХ.**

**За граніцу:** на 1 мес. — **35** цэнтаў, на 3 мес. — **1** даляр. Грошы можна высылаць у мясцовай валюце.

Грошы пасылаць: Warszawa—Praga, Zygmuntowska, 13, або Warszawa P. K. O. Nr. 9.430.

Рэдактар-Выдавец Язэп Салавей

Друкарня „Lux", вул. Жэлігоўскага, 1. Тэлеф № 203.

BIBL. w Wilnie im. Wróblewskich